UREDNIŠTVO I UPRAVA
u PAZINU (Istra)
Pisma, rukopisi, nenaručeni brojevi i novac u stranu šalje se na naslov:
»Gore srca«
PAZIN - Pisanellije (Istra)
Uredniku za
Franjevački samostan - Trsat
(kraj Sušaka)
ili u Istarsku i dinarima čekovni br. 45-481 na pošt. ček. račun u Rijeci na naslov: »Književno društvo Sv. Mohora za Istru«
PAZIN

Tiskara Ivana Krmpotića
Sveučilišna knjižnica
2 - Marulićev trg 21 -
Zagreb
tiskara pisma u polovini

GORE SRCA!

VJERSKI LIST

Cijena za pojedini broj 4.— lira, u Jugoslaviji 2.— dinara.
Pretplata za svaki mjesec 10.- lira u Jugoslaviji 8.— dinara.
Oglasi stoje 10.— lira za svaki milimetar visine u širini 1 stupca.

Godina I., broj 12. Izdaje: Književno društvo Sv. Mohora za Istru. — Izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu Rijeka, dne 15. rujna 1946.

Staroslavenska služba Božja u Istri

Već smo dosada imali veoma mnogo glagolskih spomenika, koji dokazuju, da se je u Istri obavljala služba Božja u staroslavenskom jeziku, dok su se sakramenti dijelili u hrvatskom jeziku. Hrvatski su »popovi-glagoljaši« unosili glagolicu također među Slovence u tršćanskoj i goričkoj biskupiji.

U posljednje vrijeme dolaze u Istri na vidjelo novi glagolski spomenici i grafički napisi. U tom imade najviše zasluga mladi istarski glagoljaški arheolog Branko Fučić. Nekoje je glagolske spomenike i grafičke napise otkrio i pročitao svećenik Mirko Usmiani, profesor hrvatskog jezika u pazinskoj sjemenišnoj gimnaziji.

Kao što se je staroslavenska služba Božja širila od juga prema sjeveru, tako je u prošlom stoljeću bila silom potiskivana i uništavana iz političkih razloga od sjevera prema jugu. Zadnja služba Božja u staroslavenskom jeziku obavljala se je na istarskom poluotoku u Filipanu 1870. godine. Ali ljubav do svoga jezika u crkvi zadržao je naš narod u Istri sve do danas. Ponekuda se je narod toliko protivio ukidanju staroslavenštine, da je još i sada ostavljeno narodu u modernom hrvatskom jeziku sve ono, što svećenik kod pjevane mise pjeva na glas, dok se u ostalim župama pjevaju u hrvatskom jeziku »štenje« i »evanđelje«. Velika je ljubav našega naroda u Istri prema svojem jeziku u crkvi razumljiva, jer pučanstvo (naročito ako nema molitvenika), može pratiti crkvene obrede samo u jeziku, što ga razumije. Talijanski koparski biskup Paolo Naldini piše u svojoj »Coreografia ecclesiastica« 1700. godine na str. 476, da se u njegovoj biskupiji — izuzevši Kopar, Piran i Izolu — vrše misa i svi obredi u slavenskom jeziku te kaže: »Ah, koliko više djeluju na čovjeka glasovi materinskog jezika i — koliko više prodiru u srce riječi, usisane s mlijekom!« Ali osim toga imademo mi Hrvati za staroslavenski jezik u crkvi i taj razlog, što se po njemu odlikujemo među svim ostalim katoličkim narodima. Napokon staroslavenski jezik bio je pred više od tisuću godina uveden u bogoslužje po istom načelu, po kojem je bio već prije uveden u Italiji latinski jezik mjesto grčkoga.

Kao što je prije bila potiskivana glagolica iz carskog Beča od sjevera prema jugu, tako je pod Italijom bila uništavana iz kraljevskog i Mussolinijevog Rima od juga prema sjeveru. Na istarskim je otocima bila posve uništena u vrijeme od nekoliko prvih godina talijanskog gospodstva.

Sada je došlo vrijeme, kad bi trebalo službu Božju u staroslavenskom jeziku opet uvesti na istarskim otocima Cresu, Lošinju, Unijama, Susku i Iloviku. Za ponovno uvođenje nije ondje potrebna nova dozvola od Sv. Stolice, jer je ondje bila dozvoljena i uređena poraba glagolice zadnjom naredbom Kongregacije obreda od 18. XII. 1906. Služba Božja u staroslavenskom jeziku nije bila ukinuta na istarskim otocima niti naredbom Sv. Stolice niti po želji pučanstva, nego silom ili tajnim uputama. Sada, kad imademo misale prepisane latinicom, ne bi smjelo biti za ponovno uvođenje glagolice nikakve poteškoće. A kad bi i bilo kakvih poteškoća, treba ih svladati, ter to želi naš ondješnji narod i jer je to uvođenje korisno za vjerski napredak. Međutim se nadamo, da će doći vrijeme kad će biti staroslavenska služba Božja začinkonitim putem ponovno uvedena u svim hrvatskim župama u Istri.

Tečaj za hrvatske istarske bogoslove i mlade svećenike

Prošle školske godine bilo je u Istri 25 hrvatskih bogoslova. Možda ih još nikada nije bilo u isto vrijeme toliko na istarskom poluotoku. Do tog broja došlo se je žilavim radom i borbom za narodni opstanak u vrijeme prošlih godina pod Italijom. Uzgojeni u dotičnu se hrv. istarskim svećenstvom i s narodom, ušli su svi oni narodno osviješteni te govore posve dobro hrvatskim književnim jezikom. Ali uza sve to su talijanske škole, koje su bili prisiljeni polaziti, nužno ostavile u njihovu znanju praznину u poznavanju hrvatske slovnice, književnosti, povijesti i hrvatske kulture uopće. Da bi se ta praznina nadopunila, bio je pripreden za njih i za mlade hrvatske svećenike 20-dnevni tečaj u pazinskom sjemeništu. Imali su svaki dan 4 do 5 predavanja, poslije kojih se je obično razvilo razgovor između njih i predavača i drugih prisutnih starijih osoba. Predavanja su držali sjemenišni profesori i druge naobražene osobe.

Taj je kulturni tečaj imao i drugu svrhu: da bogoslovi i mladi svećenici uvoje tradiciju starijih hrvatskih istarskih svećenika i narodnih vođa te da se tako idejno i praktički spreme za svoj budući uzvišeni rad za Boga i narod. Zato su se držala na tečaju ne samo predavanja iz hrvatske književnosti, povijesti i umjetnosti nego također iz istarskog kulturnog i opće narodnog života i javnoga rada pod Austrijom, pod Italijom i o razvoju događaja i prilika u prošlom ratu i neposredno poslije njega. Raspravljalo se također o svećeničkom djelovanju na selu i u gradu.

U slobodno vrijeme vježbali su se prisutni u pjevanju, naročito istarskih pjesama pod vještim vodstvom bogoslova Lakoseljca.

IZLET U BERAM

U nedjelju dne 25. kolovoza bio je priređen izlet u Beram k znamenitoj crkvi »Majke Božje na škriljinama«. Ta je crkvica puna slika i glagolskih natpisa iz petnaestog stoljeća te je već od austrijske vlade bila obnovljena i proglašena narodnim spomenikom. Nakon mise i propovijedi, koju je održao svećenik Božo Milanović, rasturanšio je slike i napise prof. Branko Fučić, koji je već postigao mnogo uspjeha u proučavanju istarskih glagolskih i drugih spomenika i umjetnina.

Nakon toga su se bogoslovi i svećenici vratili u Pazin.

Tečaj je otvorio prisutnima nove vidike, pobudio je zanimanje za mnoga važna pitanja te je uspio u svakom pogledu.

SVEČANI ZAKLJUČAK

Dne 31. kolovoza uveče je tečaj svečano zaključen zajedničkom večerom, kod koje su prisustvovali također predsjednik Oblasnog NO-a za Istru Edo Drndić, predsjednik STAU-e Josip Sestan i predsjednik pazinskog gradskog odbora Ivan Ferenčić. Ravnatelj sjemeništa veleč. Leopold Jurca zaželio je u pozdravnom govoru gostima i svima prisutnima dobrodošlicu. Zatim su govorili predsjednik Josip Šestan, sveč. Božo Milanović i bogoslov Petar Rovis. Između pojedinih govora i na svršetku otpjevao je zbor bogoslova »Lijepu naše, istarsku himnu »Predobri Bože«, zatim mnoge istarske narodne pjesme, koje su stvorile vrlo ugodno raspoloženje.

IZLET U ZAGREB

Kruna tečaja bio je izlet u Zagreb, kojemu su se pridružile 32 osobe (22 bogoslova i 10 mladih svećenika). Svi su odsjeli u bogoslovnom sjemeništu, gdje su ih preč. gosp. ravnatelj, duhovnik i ekonom gostoljubivo primili. Svrha je tečaja bila, da učesnici tečaja pregledaju hrvatske kulturne zavode, kao što na pr. razne muzeje, Jugoslavensku Akademiju, sveučilišnu knjižnicu itd. Svi su izletnici posjetili preuzv. gosp. nadbiskupa Stepinca, predsjednika hrv. vlade dra V. Bakarića i predsjednika hrv. Sabora — pjesnika Vladimira Nazora. Posvuda su bili lijepo primljeni. Posjetili su također društvo Istrana, nastanjenih u Zagrebu, gdje se je nakon pozdrava razvio ugodan razgovor, koji je bio zaključen nekojim istarskim pjesmama. Tako su mladi sinovi Istre, već prije svojeg konačnog priključenja Hrvatskoj i Jugoslaviji, vidjeli jedan dio Hrvatske i njezin glavni grad Zagreb.

Bili su također na Siljemenu i u Šestinama, gdje im je pokazao svoju poznatu istarsku gostoljubivost župnik dr. Ivan Đukić Sve zajedno učinilo je na izletnike duboki dojam. Nakon trodnevnog boravka vratili su se svi zadovoljni u svoju pitomu Istru.

J. PAVLIŠIĆ:

Raj na zemlji

(Svršetak)

ISUS JE ISTINA

Bog je zahtijevao od Adama i Eve poslušnost. Tako zahtijevaju danas Bog i Crkva poslušnost od onih, koji žele biti kršćani. Poslušati Božje i crkvene zapovijedi isto je što i biti sretan, sluga Božji. Koji to čita, možda će se nasmijehnuti i reći: »a fratre, milosrdne sestre, pa i za svećenike neka bude, ali za nas mladiće, djevojke i udate žene nemoguće. Prijatelju, time kažeš ti, da je poslušnost nemoguća, i da je Isus okrutan, kad zapovijeda ono, što je nemoguće i prema tome da ne ljubi čovjeka, kao što to on tvrdi — kako da ne govori istinu, a to bi značilo, da on nije Bog. Ti kažeš, da znaš božje od njega, a to znači, da postavljaš sebi za gospodara i Boga samoga sebe i da češ raditi što te je volja! Pravo imaš! Trgat češ na kupini i trnju grožđe, a na čičku (slancu) češ sabirati smokve! Ti mi odgovaraš: to je nemoguće. Opet ti dajem potpuno pravo i zaključujem: kao što je istina, da nećeš nikada moći sabirati grožđa sa trnja i smokava sa čička, tako je i istina, da nećeš nikada naći prave sreće i pravoga mira, ako ne poslušaš Isusa. Istina je, da češ, ako Isusa ne poslušaš, i u tome životu morati i moći pretrpjeti mnogo više nego da ga slušaš. Bog nam govori: »Ovo je volja moja — svetost vaša: da se čuvate od bludnosti, da svaki od vas zna čuvati posudu svoju svetosti i časti, a ne u strastvenoj požudi kao i neznabošci, koji ne poznaju Boga«. (Sol. IV., 2. 3). Mnoge će iznenaditi te riječi, ali neka! Bog je istina a to su njegove riječi. Da smo ih prije dobro poznavali i proživjeli, ne bi nas bile iznenadile tolike nesreće i tolikо trpljenje. Ljudi traže istinu. Osobito mladi ljudi teže za istinom, hoće istinu pod svaku cijenu, samo ne u Isusu. To će reći tražiti na trnju grožđe i na čičku smokve.

ŽIVJETI HOĆEMO!

Pa se ubijamo! Hoćemo ljubiti! Ali u mržnji. Hoćemo se radovati! Častiam. Čudno mi je samo to, da se hoće živjeti bez života, ljubiti bez ljubavi i veseliti se bez radosti. Nije čudno samo za to, jer je moderno.

Priča kaže, da je jedampput lisica pošla u grad, gdje su joj odsjekli rep, a ona je jedva pobjegla u šumu. Kada je onamo stigla, počne sa joj se druge lisice rugati, kad im ona odvrati: »Što vi znate! Sada je u gradu takva moda.« »Ao onome, koji dirne u modu. Budući da ljudi nemaju repa, gube glave te tako po modi ostane cijeli čovjek rep bez glave.« (Mojsije, V. knjiga XXVIII, 44).

U toj zabuni vapije u pustinji jedan glas: »Ja sam život!« Koji prima život, ostaje u životu i život u njemu. Isus kaže: »Ja sam Život«. Koji nijesu u Isusu sjede u tami i u sjeni smrtnoj, a njihove noge se ne upućuju na put mira. (Luka I. 79).

RAJ NA ZEMLJI

Mora da bude! Za taj su se raj mobilizirale sve sile, duševne i tjelesne, svih ljudi na zemlji, koji nam dovikuju: »Ili s nama ili protiv nas!« Možda nisi ti nikada pomislio, da je Isus već odavna to izrekao. U evanđelju svetoga Luke (XI. 23) čitaš: »Koji nije sa mnom, protiv mene je, i koji sa mnom ne sabira, prosipa.« Isus ne podnaša kukavnih ljudi.

Sve za Isusa — za raj na zemlji!? Ne, nego sve za Isusa, da zemlja bude predvorje raja, koji ćemo uživati na nebu. Zemlja je postala suzna dolina radi prve neposlušne obitelji. Suze u toj dolini zasladila je druga obitelj iz Nazareta, Sveta Obitelj. Isus, blagoslovni plod te Obitelji, obrašlo je mnoge suze tuge u suze radosnice. Na zemlji će biti predvorje raja, ako budu obitelji slijedile nazaretsku obitelj. Bit će ovdje dolina ne samo suzna, nego i krvna, kako je danas, ako budu obitelji zabacile pravi put, istinu i život, naime Isusa. Koji čitaš, ruku na prsa pa odluči! Stavio sam preda te život i smrt. Odaberi dakle život.

Život s crkvom

Četrnaesta nedjelja po Duhovima

(15. rujna)

U ulazu počinje svećenik sv. misu riječima: »Bože, zaštitniče naš, pogledaj i vidi lice pomazanika tvojega.. Kako su mali stanovi tvoji, Gospodine nad vojskama! Duša moja čezne i gine za dvorima Gospodnjim.«

U poslanici (Galačanima) pokazuje nam sv. Pavao, kako živimo različno između tjelesnih i duhovnih djela. U kraljevstvo Božje neće unići oni, koji čine grešna tjelesna djela kao što su »bludnost, nečistoća, bestidnost, raskuzdanost, idolopokloništvo, vračanje, neprijateljstvo, svađe, prepirke, srdžbe, spletke, razdori, sljedbe, zavisti, ubojstva, pijanstva, žderanja i ovima slične stvari.« Naprotiv će unići u kraljevstvo Božje oni, koji su »svoje tijelo raspeli s manama i požudama« te se drže onog, što je plod duha, kao »ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, dugotrajnost, krotkost, vjera, čednost, uzdržljivost, čistoća«.

U evanđelju (po Mateju 6, 24—33) opominje nas Isus, da ne možemo služiti u isto vrijeme duhu i tijelu, Bogu i mamoni (bogatstvu). Ujedno nas opominje, neka se pouzdamo u Božju Providnost, kad se ona brine čak i za hranu ptica i za ljepotu ljiljana. »Tražite najprije kraljevstvo Božje i njegovu pravdu, a sve ostalo će vam se dodati.«

Petnaesta nedjelja po Duhovima

(22. rujna)

U ulazu počinje svećenik sv. misu vapijući k Bogu: »Prikloni, Gospodine, uho svoje i usliši me; spasi sluga svojega, o Gospodine, koji se uzdaje u Tebe.«

U poslanici Galačanima opominje nas sv. Pavao, neka živimo »po duhu«, neka podnosimo »breme jedan drugoga«, jer »tko sije za svoje tijelo, žet će po tijelu raspadljivost, a tko sije za duh, žet će po duhu život vječni.«

U evanđelju (po Luki 7, 11—16) opisuje nam se, kako je Isus u gradiću Naimu oživio mrtvog mladića, kojega su nosili u sprovodu u grob. Tu nam se prikazuje silna veličina Isusa, gospodara života i smrti. Pritom opažamo i njegovu veliku samilost i ljubav: smilovao se jadnoj žalosnoj majci udovici i vratio joj je sina.

Šesnaesta nedjelja po Duhovima

(29. rujna)

Sveta misa počinje riječima: »Smiluj mi se, Gospodine, jer k tebi vapijem cio dan, jer si ti, Gospodine, blag i dobar i veoma milostiv svima, koji te zazivaju.«

U poslanici Efežanima očituje nam sv. Pavao, kako on trpi nevolje i moli klečeći. Da bismo se u duhu pojačali tako, da bi »Krist stanovao« u našim »srcima« i da bismo mogli spoznati »Kristovu ljubav, koja prelazi svako znanje.«

U evanđelju (po Luki 14, 1—11) kori Isus farizeje, koji su htjeli tako malo ljubavi, da su se »blažarili, kad je on u subotni dan ozdravio vođenog čovjeka. On nas ujedno upućuje na poniznost, jer »koji se uzvisuje, ponizit će se, a koji se ponizuje, uzvisit će se.«

APOLOGETSKI KUTIĆ

RADOST ISTINE

Oni, koji redovito čitaju ovaj kutić, što je određen za obranu vjere — (jer to znači »apologetski«), — sjećaju se, da smo na ovome mjestu jedampput pozvali čitaoce, neka nam iznesu sumnje o vjerskim pitanjima i prigovore, koje čuju od drugih. Taj poziv nije ostao bez odgovora, i ti su nas odgovori naveli, da obradimo baš ona pitanja o povijesnoj istinitosti Kristove osobe, o kojima ste čitali u posljednjim brotevima. Evo kako nam »nekoliko učenika« (tako su se naime potpisali iznosi svoje poteškoće:

Čitali smo, da Isus Krist uopće nikada i nije postojao; da je to nauka dokazala; da ni u jednoj povijesnoj knjizi o njemu nema spomena, a priča (mit) o Kristu da je nastala tek kasnije. A za kršćanstvo se veli da je propovijedalo samo pokornost, koja je dovela do kmetstva. Molimo Vas, da nam to objasnite, jer mi želimo istinu i samo istinu — a drugo nas se ne tiče.

Koji je pratio naše pisanje, sjeća se, da smo jedan dio z nekoča već obrađivali. Ne znam, da li je naše obrađivanje o mitu, o povijesnim dokumentima, o zabludama, koje su dovele do tako krupnih neistina, ne znam, velim, da li je to zadovoljilo one, koji su nam pisali, i ostale čitaoce. Rado bih imao njihov izričiti odgovor, jer mi je uvijek mnogo stalo do toga, da sa čitaocima budem u što boljoj vezi. Odgovaram istim riječima, da ne ništa drugo ne interesira, ni tko su ni odakle su, nego jedino istina, za kojom oni također žeđu.

O istino, istino, tako ti je tvoje svijelo samamljivo! Kako ti izvlačiš naše srce iz ponora tamnih dubina, kao što jako svijetlo privlači ribu! O kako li je čista radost, koju ti u ljudskom srcu pobuđuješ. Ah, ta plima radosti, koju svijetla zraka istine pobuđuje u dnu srca, i koja se mirno i dostojanstveno širi i ispunja svu dušu, ah, ta plima radosti nadvisuje svaki užitak. Nemojte reći, da su svi drugi učinili nji od nje, jer ono, što je manje, treba samo povećati, da postane jednako. Ne, ja neću tako reći, jer je ovdje usporedivanje nemoguće. Radost istine je užitak svoje vrsti, različit od svih drugih užitaka, pa kad bi se povećao do neizmjernosti bilo koji užitak ljudskog srca, to ne bi našem srcu dalo ono obilje svijetle radosti, koje nam pruža istina.

To je razlog, zašto je čovjek spreman slijediti istinu i uz najveće žrtve. Time se objašnjavaju oni vjekovni napori učenjaka, koji prečesto ne donose druge koristi osim te, da tračak istine malo jače zasvijetli našim očima. To objašnjava i onaj nemir ljudske duše, kad opazi, da je u tami i mraku. To napokon objašnjava i onu naravnu pobunu čitavog ljudskog bića, koja znade učiniti, da čovjek uzavrije kao kipeći kotao, kad opazi, da mu se istina namjerno sakriva ili iskrivljuje.

Ove misli o osjećanju istine i težnji za njom možda je potrebnije izniješti, nego li bez njih nastaviti sa objašnjavanjem onih pitanja o kršćanstvu, koja još čekaju na odgovor. Svako pisanje u obranu vjere bilo bi neuspješno, kad nauka vjere ne bi bila istinita i kad ga ne bi istine ne bi samo po sebi djelovao na duše, koje su uvijek više ili manje na istinu osjetljive. Stoga povećati tu osjetljivost vrijedi jednako — a u mnogim slučajevima i puno više — nego li pisati debele knjige u obranu vjere. Tko iskreno i iz dna duše traži istinu, nije moguće, da je neće naći, makar kako bio dug i strmenit put, koji vodi do nje.

Oni, koji su mi pisali, izrazili su u svom pismu jednostavnim, ali neobično snažnim riječima, kako u njima živo plamti želja za istinom. Time su oni bez sumnje izrazili jednako duševno raspoloženje bezbroj drugih mladića, pa nek mi nitko ne zamjeri, što ovaj put nisam htio da se mučim trnovitim apologetskim pitanjima, nego sam radije htio s malo srdačnih riječi dati priznanje mladosti, koja po svojoj naravi uvijek prednjači u vatrenoj i neslomivoj težnji za svime, što je plemenito.

O. A. B.

Duhovna snaga crkve

Kako javlja rimska katolička agencija Cip u svojem vjesniku od 19. VIII. 1946., dao je na tisućgodišnjicu rođenja prvog tugarskog sveca sv. Ivana iz Rila prvak komunističke stranke G. Dimitrov ovu izjavu: »Bugarska Crkva podržavala je nacionalnu svijest bugarskoga naroda. Ne bi postojala nova demokratska Bugarska, da nisu u mračnim danima reakcionarnih postojali samostani, koji su sačuvali živi nacionalni osjećaj i koji su spasili naš narod od uništenja. Mi, članovi vlade Narodnog fronta, posebice komunisti, izražavamo našu zahvalnost svim svećenicima bugarske narodne Crkve«.

Dimitrov, koji na taji svoje ateističke uvjerenje i svoje ideje o rastavi Crkve od države, obraća se bugarskom svećenstvu i naglašava, da bi Crkva trebala na temelju Kristove nauke i evanđelja surađivati s državnim snagama. On je dalje izjavio, da svećenici trebaju izvršavati ne samo svoje čisto vjerske dužnosti već i dužnosti dnevnoga života. »Tkogod ispovijeda ove ideale, nadahnut je dubokim vjerskim osjećajem prema istini, pravdi i napretku te ustaje protiv svih onih, koji bi htjeli iskorištiti kršćansku vjeru za egoističke i protunacionalne ciljeve.

DOPISI

IZ PAZINA

Duhovne vježbe za svećenike

Od 9. do 13. ov. mj. održale su se u Biskupskom sjemeništu duhovne vježbe za naše svećenike. Duhovnim vježbama prisustvovalo je 30 svećenika, a vodio ih je veleč. Tomo Banko, tinjanski župnik i predsjednik »Zbora svećenika sv. Pavla za Istru«. Svećenici su se s velikom ozbiljnošću i ljubavi posvetili raznatranjima i svojoj duhovnoj obnovi. Dao Bog, da te duhovne vježbe urode obilnim plodom za njih i povjereno im duhovno stado.

•

IZ STAROG PAZINA

Mala Gospa. — Prva sv. pričest

Naša su djeca neobičnim veseljem dočekala već nekoliko mjeseci na kršćanski nauk i kao najljepšu nagradu za svoj trud i učenje očekivala blagdan Male Gospe. Kad Isus dolazi, svi se vesele, a pogotovo se vesele oni, kojimo Isus dolazi po prvi put. Naši su dobri kršćani iz Staroga Pazina i Staropazinskog polja pokazali, da se oni i danas neobično raduju, što njihova djeca vole Isusa.

Crkva je mirisala po svijeću i čistoći, pjevački je zbor, izvježban pod vodstvom g. Ante Defara, savršeno izveo jako lijepe prigodne pjesme, a sami su prvopričesnici glasno i razgovijetno ponovili obnovu krsnoga zavjeta i svi zajedno izmolili iz katekizma molitve prije i poslije sv. pričesti. K sv. sakramentima pristupili su također roditelji i rodaci u lijepom broju. Svi su prisutni, razdragani ovom diriljivom svečanošću, odnijeli lijepu uspomenu kršćanske radosti.

Poslije sv. mise bila su djeca izmenađena bogatim doručkom, koji su im pripremile ljubezrive majke i dobre djevojke. Na stolu, ukusno ukrašenom cvijećem, našla su djeca u obilju slatke kave, kolača i svježeg voća.

Poslije večernje obavili su prvopričesnici posvetu nebeskoj Gospi Mariji, potom je svaki od njih dobio lijepu sliku, koja će ga sjećati na najljepši dan u životu.

•

IZ PIĆNA

Prva sv. Pričest

Na Malu Gospu održala se kod nas diriljiva svečanost prve sv. pričesti. K Stolu Gospodnjem pristupilo je po prvi put 35 djece. Svečanost se obavila kod prve sv. mise u 8 sati. Djeca su pjevala i molila u svom hrvatskom materinskom jeziku, a predvodio ih je naš župljanin abiturijent Hrvatske klasične gimnazije Biskupskog sjemeništa u Pazinu Vladimir Stanišić. Prije same sv. pričesti održao je naš domaći g. župnik djeci lijepi nagovor i poovno ih, da budu dobri i vjerni Isusu. A u propovijedi, koju je održao prisutnim vjernicima poslije evanđelja, govorio je o važnosti kršćanskog odgoja i o velikom udjelu sv. ispovijedi i pričesti u odgoju. Poslije sv. mise prvopričesnici su se slikali pred crkvom, a g. župnik ih je obradovao kolačićima i podijelio im spomen-slike.

•

IZ SV. KATARINE KOD PIĆNA

Prva sv. pričest — Popravak crkve

Nastojanjem našega g. kapelana imali smo i kod nas na Malu Gospu po prvi put prvu sv. pričest. Dvadeset i devet djece primilo je po prvi put dragoga Isusa. Naš g. kapelan skoro puna dva mjeseca pripravljao je našu djecu na taj sveti čin i marljivo ih svakog dana poučavao u vjeronauku. Veoma smo zadovoljni, što su naša djeca naučila mnogo toga što će im koristi za sav život. Od srca smo zahvalni našem veleč. kapelanu, što je podučio naše djecu i pripredio nam tako lijepu svečanost.

Naša je crkva već odavna bila potrebna popravka. Bojali smo se, da će se jednog dana srušiti krov iznad oltara i naniseti oltaru samom mnogo štete. Sada smo se riješili te bojazni i velike brige. Popravili smo krov i crkva je sada sigurna i u redu. Za popravak smo potrošili 22 tisuće lira. Od toga smo sabrali kroz dvije godine na milostinji 18 tisuća. 3 tisuće su dali ljudi sami, dok je 2 tisuće darovao preč. župnik iz Pićna. Nadamo se, da ćemo ostatak doskora sakupiti i tako podmiriti preostali dug.

IZ KALDIRA

Prva sv. pričest

U nedjelju dne 25. kolovoza bila je kod nas prva sv. pričest. Dragog Isusa primilo je 40 prvopričešnika. Pod sv. misom održao je naš domaći župnik veleč. Ivan Galo vrlo lijepu prigodnu propovijed te pozvao prvopričesnike i sve prisutne, da se u svim potrebama života uvijek obraćaju Isusu u Presv. Oltarskom Sakramentu.

K sv. pričesti pristupile su također majke prvopričesnika. Kako bi bilo lijepo, kad bi u takvim prigodama zajedno sa svojom djecicom primili sv. pričest i njihovi oci!

Poslije sv. pričesti obavili su prvopričesnici zajednički pričesne molitve, a nakon toga su bili kod zajedničkog doručka pred župnim stanom, gdje im je župnik podijelio prvopričesne spomenslićice.

Svečanost je bila veoma diriljiva, pa je mnogima izmamila suze na oči.

IZ BADERNE

Sv. Krizma

Ovogodišnji župni blagdan Male Gospe upotpunjelo je Preuzv. gosp. biskup iz Poreča, da nam je došao krizmati naše djecu. Lijep i topao dan omogućio je, da se je mnogo naroda sakupilo u crkvi i oko nje. Svečanu sv. misu uz asistenciju novog đakona Perkovića i pođakona Eulesija otpjevao je veleč. Banko, koji je u govoru naglasio, da se trajni mir stvara poštovanjem bližnjega. Pjevači su pod vodstvom sjemeništarca Bankovića vrlo skladno pjevali. Gosp. biskup dao je u kratkom govoru korisne upute za kršćanski život i sišao među nasmijanu i svečano raspoloženu djecu, da ih krizma. Bilo ih je 50 iz Baderne i 14 iz Tinjana. Krizmana djeca su poslije sv. obreda glasno zajednicki molila, našto ih je Preuzvišeni otpustio kući.

Naš je dobri župeupravitelj očito bio zadovoljan s redom u crkvi i uzornim vladanjem malih i odraslih.

CRKVENE VIJESTI

Žrtve unijatskog svećenstva za vrijeme rata

Kao što mnogi članovi pravoslavnog klera taka su i katolički svećenici u Grčkoj pridonijeli u vrijeme rata svoj prilog u borbi protiv tudih osvajača. Mnogi od njih proživjeli su najveće patnje u nacističkim i fašističkim zatvorima, a neki su dali i život, boreći se za svoju domovinu. Kad su Nijemci 8. ožujka 1944. upali u samostan Pammacaristos imala je časna sestra Jelena hrabrosti izjaviti njemačkom SS oficiru: »Ja sam učinila samo svoju dužnost i od svog rada neću nikada odustati, pa makar me to stajalo i života«. Uhapšena, proživjela je svakojake patnje po raznim nacističkim zatvorima. Katolički svećenik istaknoga obreda Krisostom Vasiljev pripadao je vodstvu intelektualaca organiziranih u pokretu otpora. Uhapšen 4. svibnja 1944. bio je odveden u strašni koncentracioni logor Haidari. Nikakove metode mučenja nisu koristile. Pokidali su mu sve nokte, ali niti jedne riječi nisu čuli od njega. Sa 70 ostalih rodoljuba junački je završio život. Nekoliko minuta prije izvršenja osude otac Vasiljev ispovjedio je sve svoje drugove, s kojima je čas zatim pošao u smrt.

Mnogo bi se takvih sjajnih primjera vjerske i nacionalne poštrvnosti moglo navesti. No i ovi su dovoljni, da pokažu, kako je katoličko svećenstvo svuda izvršilo svoju nacionalnu i vjersku dužnost.

•

Uspostava diplomatskih odnosa između Svete Stolice i Čehoslovačke republike

Diplmatski odnosi između Sv. Stolice i Čehoslovačke republike, koji su bili prekinuti za vrijeme rata, sada su ponovo uspostavljeni. Novi je čehoslovačkim ministrom pri Vatikanu imenovan je dr. Maixner, poznati katolički intelektualac. Prilikom svečane predaje akreditivnih pisama rekao mu je Sveti Otac, da će uspostava redovitih diplomatskih odnosa između Vatikana i Čehoslovačke biti na veliku korist čehoslovačkim katolicima. »Mi cijenimo — nastavio je on — patnje i žrtve, koje je podnijela Čehoslovačka za vrijeme tudinske vladavine. U novoj Evropi narodi Čehoslovačke imaju svoje mjesto i svoje zadatke, koji im nameću velike dužnosti i veliku odgovornost. Duh discipline i umjerenost svih državljana omogućit će napredak Čehoslovačke republike«.

•

Katolička vjera u Poljskoj

U svom prvom govoru, nakon povratka u Varšavu kardinal Hlond, metropolita Poljske, svečano je naglasio, da se preko patnja, krvi i žrtava približavaju Poljskoj dani najvećeg procvata Kristove vjere. »U Poljskoj će vjera doživjeti takvo slavlje, da će svi narodi, bliži i udaljeniji, s divljenjem prenatrati ovu našu domovinu.« Kardinal je ujedno izrazio zahvalnost stanovništvu Varšave, koje je i za vrijeme najteže tuđinske okupacije znalo sačuvati vlastitu vjeru.

Ozdravljenje u Lurdu, Loretu i Padovi

Talijanski radnik Luigi Bordignon, koji je godinama bolovao od teškog reumatizma te se je mogao kretati samo uz pomoć štaka, ozdravio je na čudotvoran način prilikom nedavnog hodočašća Majci Božjoj u Lurd.

Druga dva slučaja čudotvornog ozdravljenja zabilježena su u Loretu. Neka deset-godišnja djevojčica, kroničnobolesna na probavnim organima, kad je ulazila u svetište Majke Božje u Loretu, bila je prožeta izvanrednim uvjerenjem, da će joj Mati Božja povratiti zdravlje. Malo zatim djevojčica se je osjetila posve zdravom. U istom svetištu povratilo se zdravlje gospođi Fiorelli iz Torina. Ona je teško nastradala u vrijeme rata prigodom jednog bombardiranja. Od zadobivenih rana ostali su joj paralizirani pojedini dijelovi tijela. U izvršenom zavjetnom hodočašću u Loret njezina je iskrena i duboka vjera bila naplaćena potpunim ozdravljenjem.

U posljednje vrijeme pripisuju se mnoga čudotvorna ozdravljenja zagovoru Hrvata kapucina oca Leopolda Mandića: Njega su još za života smatrali svecem. Nedavno je u njegovoj ispovijedaonici u Padovi ozdravila 22-godišnja djevojka Rita Dainese, koja je bolovala od teške slavoboljе. Osim ovog ozdravljenja ima i drugih vidljivih pomoći, koje su vjernici ishodili molitvom od ovog svetog redovnika.

•

Časna sestra junakinja francuskog pokreta otpora

Časna sestra Helena organizirala je za vrijeme njemačke okupacije Francuske tajnu organizaciju, kojoj je bio cilj spašavanje savezničkih ratnih zarobljenika iz njemačkih koncentracionih logora. Ona je sama omogućila bijeg 17 suđenima zarobljenika iz logora Clermont-Ferranda blizu Metza. Za ove velike zasluge časna sestra Helena odlikovana je ratnim križem i križem Legije časti.

•

Peti kongres organizacije brazilskih katoličkih radnika

U Rio de Janeiru, glavnom gradu južno-američke države Brazilije održan je peti kongres organizacije katoličkih radnika. Kongresu je prisustvovalo 220 izaslanika, koji su zastupali oko 200 tisuća članova organizacije. U rezolucijі kongresa tražena je: 1. provedba katoličkih socijalnih reformi; 2. pravedna plaća radnicima; 3. podjela dobitka između radnika i poslodavaca; 4. pravo štrajka, kad su iscrpljene sve zakonske mogućnosti, da se postignu radnička prava; 5. organiziranje radničkih zadruga; 6. izgradnja škola, bolnica, dječjih zabavišta i radničkih domova i 7. poboljšanje zdravstvenih uvjeta kod tvorničkih i rudarskih radnika. Ovaj je kongres iznio svu nepravednost postojećeg socijalnog poretka. Ujedno je naglasio katolički socijalni program kao nužni i najbolji temelj za stvaranje pravednijeg stanja i odnosa među ljudima.

RAZNE VIJESTI

Jugoslavenska delegacija u Parizu predložila je kao granicu tršćanske slobodne države zemljište, koje se uz more proteže od Miramara preko Trsta do sadašnje granice među zonom A i zonom B. Bijelorusija je predložila, da se Gorica i Tržić (Monfalkon) priključe Jugoslaviji.

Brazilska delegacija u Parizu predložila je, da se pitanje Trsta i Julijske Krajine odloži za jednu godinu. Taj je prijedlog bio odbijen sa 18 glasova. Sada će se potanje raspravljati o granicama između Jugoslavije i Italije i između Jugoslavije i tršćanske državice. Mnogo brige zadaje pitanje ustava, kojim će biti određeno, kakvu će upravu imati Trst.

Voda jugoslavenske delegacije u Parizu ministar Eduard Kardelj držao je na konferenciji u Parizu u političko-pograničnom odboru važan govor, u kojem je rekao, da se Jugoslavija neće nikada odreći Gorice te je spomenuo, da je Jugoslaviji nemoguće pristati na to, da slovensko zemljište između Miramara i Tržića spaja Trst sa Italijom i da tako odjeljuje Sloveniju od mora. Osim toga je zatvorenao Bujštinu i ostali dio sjeverozapadne Istre za Jugoslaviju. Ako se krive, koje čini Jugoslaviji francuska crta, ne poprave — rekao je on — neće Jugoslavija potpisati mir.

Čehoslovačka zahtijeva na pariskoj konferenciji od Mađarske popravak granice oko Bratislave sebi u korist. Na ustraženom zemljištu stanuje oko 7.000 ljudi, koji su većinom Hrvati i Slovaci.

La Guardia, generalni direktor UNRRA-e, izjavio je, da će i iduće godine biti potrebno potpomagati razne države, a potrebni novac da bi morale dati Sjedinjene Američke Države, koje su bile tako srećne, da nijesu bile opustošene od rata.

Austrijska i talijanska vlada pogodile su se glede Južnog Tirola. Ta će pokrajina i dalje ostati pod Italijom, ali talijanska se je vlada obavezala, da će onđje priznati Nijemcima jezikovnu jednakopravnost u uredima i da će ih primati u službu kao i Talijane, a preko granice kod Brenera bit će olakšan promet ljudima i stvarima. Potalijančena imena ljudi i mjesta bit će povraćena u prijašnji naziv.

Cijena kruha, koji se prodaje na iskaznice, povišena je u Trstu na 21.- liru po kilogramu. Bez iskaznice plaća se u Trstu za 1 kg 100.- lira, za 1 litar maslinova ulja 660 do 740 lira, za 1 litar vina u gostioni 100 do 120 lira, za 1 kg telećine bez kosti 540 lira, a sa kostima 420 do 450 lira, za 1 kg govedine bez kosti 400, a sa kostima 360 lira. Međutim cijene neprestano rastu.

Talijanska potkomisija za novi talijanski ustav zaključila je, da se osim parlamenta ustanovi i **senat**.

Poljska vlada odlučila je ponovno izgraditi porušenu prijestolnicu. Plan izgradnje Varšave predviđa rad od 10 godina uz troškove od jedne milijarde i 260 milijuna lira šterlinga.

U Nürnbergu je završen proces protiv njemačkih ratnih zločinaca. Osuđe je biti strijeljana 23. tog mjeseca. Jedna od najvišlih Hitlerovih suradnika Hans Frank u svom obrambenom govoru rekao je i ove riječi: »Vjerujem, Boga mi smo krenuli putem na kojem nas je čekao samo zadnji smrt. Bog je uputio Hitlera i provo ostalo nad njim. Neka li njemački narod napustio put, kojim ga je poveo Hitler. Taj put znači uništenje i smrt.«

Švicarska vlada odlučila je prodati svoju trgovačku mornaricu, koja se nalazila (prije) pretežno u Sjedinjenim Državama. Ta se mornarica sastoji od 4 trgovačka broda, koje je vlada kupila g. 1942.

Trolkovi zasjedanja mirovne konferencije u Parizu iznosit će približno 200 milijuna francuskih franaka.

Ministar poljoprivrede Sjedinjenih Američkih Država je izjavio, da je ovogodišnji prirod žita i kukuruza u svijetu dovoljan, da se do buduće žetve prehrane sve zemlje, koje tih proizvoda nemaju u dovoljnoj količini.

18 ljudi i žena preplovilo je Atlantski ocean i stiglo iz Švedske u Sjevernu Ameriku. Budući da nisu imali dozvolu useljenja, odbili su im Amerikanci, da se ondje nasele. Zato su odlučili u istoj ladici otploviti u Australiju.

U Društvo naroda primljeni su kao članovi Švedska, Island i Afganistan. Nisu primljene zasada ove države: Albanija, Mongolija, Transjordanija, Irska i Portugal.

U Sudanu u Africi nastale su poplave, kakve već odavno ondje ne pamte. Rijeka Nil se razlila i poplavila polja. Sudanska je vlada preduzela sve mjere, da pomogne nastradalom pučanstvu.

Zrakoplov, koji je redovito letio od Londona u Južnu Ameriku, pao je nedavno kod Balhursta (u zapadnoj Africi). Ubile su se 23 osobe.

Na dnu Tihega Oceana pronađeno je 160 gora, kojih vrhunac ostaje dakako duboke pod površinom vode. Istraživanja su se vršila na temelju jeke (na temelju vremena, u kojem se glas vraća kroz vodu sa morskog dna natrag do parobroda).

Nova indijska vlada, kojoj predsjeda poznati političar i borac za indijsku samostalnost Pandit Nehru, započela je radom.

U kanadskom senatu služben je izjavljeno, da je Kanadi potrebno novo ljudstvo i da je radi toga nužno omogućiti što brže useljavanje naroda iz evropskih i drugih država.

Kanađanka Ilivia Dionne, majka poznatih kanadskih petorka, dala je na svijet novo dijete. To je njezino šetnaesto dijete od kojih je trinaest živih.

Na Antartiku, Pacifiku i Atlantskom oceanu ponovno je ograničen lov na dupine. Engleska vlada prušila je sva potrebna sredstva, kako bi se lov provelo što uspješnije. Velike količine ulja, koje će se dobiti prerađom tih sisavaca, olakšat će prehranu milijuna ljudi.

Neobičan narod je uređenik Nebetari iz Gilbertovih otoka u Tihom oceanu. On je u svojem malom čamcu punih sedam mjeseci plovio Tihim oceanom i tako preplovio više od 3 tisuće kilometara.

Veliki štrajk mornara buknuo je u Sjedinjenim Američkim Državama. Kako pišu dnevne novine, zastala je usljed štrajka sva pomorska trgovina, a ugrožen je također rad u obrtu i trgovini.

U Bugarskoj su u nedjelju dne 8. rujna održani izbori. Narod je glasao za republiku.

POČETAK OBUKE U HRVATSKOJ KLASIČNOJ GIMNAZIJI BISKUPSKOG SJEMENIŠTA

Redovita obuka u Hrvatskoj klasičnoj gimnaziji Biskupskog sjemeništa u Pazinu započinje u **ponedjeljak dne 7. listopada 1946.**

Svečana služba Božja bit će u nedjelju dne 6. listopada u 9 sati prije podne. Prema tome moraju svi pitomci biti u zavodu već u subotu dne 5. listopada navečer.

Prijavni ispiti za I. razred održat će se: za pitomce tršćansko-koparske i poreško-puljske biskupije u utorak dne 1. listopada, a za pitomce riječke, krčke i ostalih biskupija u subotu dne 5. listopada. Ispiti počinju u 8 sati ujutro.

Popravni ispiti obavit će se u srijedu dne 2. listopada, a diferencijalni ispit iz latinskoga jezika za one, koji dolaze iz realne gimnazije, u ponedjeljak dne 7. listopada.

Ravnateljstve
Biskupskog sjemeništa u Pazinu

Konac svijeta

(Svršetak)

S tom sam misli krenuo prema najbližoj crkvici. Ali u nju nisam mogao nikako ući. Mnoštvo se posvuda povećavalo mjesto da se smanjuje. Crveni trak na nebu plamtio je kao glasna prijetnja i svakog časa umnažao broj pokornika, koji se dosada nisu obazirali na isti poziv, zapisan u njihovim srcima.

Među pokornicima čuo si zanimive razgovore.

»Vjeruj mi, mila ženo,« govorio je zakoniti muž, kajući se iz dna duše, »vjeruj mi, da sam te na neko vrijeme ostavio samo za to, jer . . . «

»Na neko vrijeme! Dvanaest godina čini se tebi samo neko vrijeme.«

»Ta vidiš, da te nisam zaboravio.«

»Momci!« vikao je stari škrti neženja, skupini radnika. »Smrt je blizu. Zbogom brige! Evo vam novca, koji tišti moju savjest!«

»Hvala! A zašto niste jučer mislili ovako, kako mislite danas?«

Primjedba je bila na mjestu.

Malo dalje vidio sam, kako je rukama mahao gospodin s naočarima. Bio je novinar.

»Nauka i vijesti, što sam vam ih pisao u stupcima mojega dnevnika, bile su lažnee, govorio je. »Ova ispovijed neka bude olakšanje moje savjesti.«

»I ta je lijepa!« dovikuo je starac s izrazom lica kao u čovjeka, koji je osuđen na vješala. »A tko će mi platiti deset godina tamnice, u koju sam prisio za to, što sam poslušao ovoga, koji je evo sada priznao svoju krivicu?«

»Bog, jedino Bog,« odgovorio je strogi glas. »Bog, koji preko svoga Sina daje zadovoljštinu za sve dugove, što su ti ljudi napravili svojom zločom i opačinama.«

Čovjek, koji je to govorio, bio je svećenik, koji se je kroz ono nepregledno mnoštvo dogurao do propovjedaonice nasred trga.

»Bijedni moji vjernici,« grmio je jakim glasom, »ne mogu razumjeti, čemu se tako bojite. Prestrašile vas je poruka, koju je na nebu zapisala Božja ruka. Zar toga niste već prije znali? Predragi, čovječanstvo je doista čudno. Zato je suncu dojadilo oživljavati ga svojim zrakama i rasvjetljavati svojim svjetlom. Već je bilo vrijeme, da ne napravi kraj tako velikom neredu.«

Svi smo pogledali premu nebu i prestrašili se još više. Nad nama se razapeo gust i taman oblak i u nama su se sledile sve žile.

Odjednom se je razlijegnuo tjeskoban krik. Sjevnuo je pakleni bljesak, koji se ne da opisati. Strahovito je tresnulo, kao da je udarila zadnja strijela u svemiru.

Sve je zahvatila groza i svaki se je nastojao sakriti, kako je mogao. I ja sam ugurao glavu . . . ni sam ne znam kamo. Istog trenutka čuo sam buku i iz sveg sam grla kriknuo: »Bože moj, Bože moj!«

I tada sam se probudio. A kad sam pogledao oko sebe, vidio sam, da sam pao s postelje, prevrnuo svetilјku i razbio je na komade. Moj doživljaj o koncu svijeta bio je samo — san.

Iscprkos toga brzo sam se obukao i, premda je bilo još rano, pojurio na ulicu, da se riješim more.

Mora je doduše nestala, ali nije nestala misao, koju je ona sa sobom donijela.

»Kako je moguće,« mislio sam, »čitjeti ovako bezbrižno, kad su nam računi u takvom neredu! Ako već sutra nema konca svijeta, ipak može svakonov od nas svakog trenutka kucnuti konac svijeta.«

Ta mi se je misao utisnula tako duboko u dušu, da sam još onoga dana započeo otplaćivati sve svoje dugove i iz temelja promijenio svoj život.

»Ti si poludio,« rekao mi je prijatelj, kad je doznao za moj san.

»Poludio? Dao Bog, da bi svi ljudi poludili kao i ja.«

»Zašto?«

»Za to, jer onda ljudi ne bi lagali, ni trgovci varali, ni ljekarnici se bunili, ni odvjetnici gulili, ni gulikeže odirali ljude. Svijet bi bio lijep kao čednja za nebom!«

ZA FOND LISTA »GORE SRCA«

primila je Uprava sa zahvalnošću ove darove:

Buničić Marko, Cres	500.—	lira
Bon Antica, Laze—Kaldir, za proširenje lista	100.—	lira
Barković Mijivoj, svećenik, Kašćerga	200.50	lira
Močibob Marija, Motovun	15.—	lira
Vlč. Sosna Josip, župnik, Savudrija	30.—	lira
N. N. — Kaldir	50.—	lira
Fero Rudolf, Laze—Kaldir	50.—	lira
Bon Marija, Laze—Kaldir	50.—	lira
Mons. Kazimir Rovis, Trst	30.—	lira

Izlazi dozvolom Vojne uprave J. A. u Opatiji.

Glavni i odgovorni urednik: svećenik Božo Milanović

Tiska se u tiskari Narodne štamparije, Rijeka, ulica Ciotta broj 19.

Širite list GORE SRCA